

Invitasjon til å delta i studien

PolkaNorski: Utvikling av språk og kunnskap om verden i polsk og norsk hos én- og flerspråklige barn

Arbeidspakke 1.2 og 3

Vi inviterer foreldre og én- og flerspråklige barn mellom 3 og 6 år som bor i Polen eller Norge, til å delta i en studie av barns språkutvikling og kunnskap om verden. Studien utføres av Psykologisk fakultet ved Universitetet i Warszawa, i samarbeid med OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet) og MultiLing – senter for flerspråklighet, Universitetet i Oslo. Prosjektet er finansiert av EØS-midlene: Norway Grants (www.norwaygrants.org) via National Science Center, Polen (www.ncn.gov.pl) innenfor GRIEG-programmet. I dette brevet vil du få mer informasjon om formålet med studien og hva det innebærer for deg og ditt barn å delta i studien.

Hva studerer vi?

Vi bruker spill-lignende oppgaver på nettbrett til å undersøke 3–6-åringers språkferdigheter og evne til å generalisere over biologiske egenskaper. I tillegg analyserer vi barnets naturopplevelser hjemme og i barnehagen på grunnlag av spørreskjemaer til barnets omsorgspersoner og lærere i barnehagen.

Hvem kan delta?

Vi inviterer barn i alderen 3–6 år til å delta i studien:

1. Polsktalende barn som bor i Polen
2. Norsktalende barn som bor i Norge
3. Polsk- og norsktalende barn som bor i Norge.

Hvordan gjennomfører vi studien?

Studien består av to deler. I den første delen vil vi spørre dere foreldre om å fylle ut spørreskjemaer på nett om barns språkmiljø og naturopplevelser. Spørreskjemaene kommer til å komme opp på skjermen etter at du har samtykket til å delta i studien. Det tar ca. 30 minutter å fylle ut skjemaene.

I del to skal barna gjennomføre spill-lignende språk- og generaliseringsoppgaver på et nettbrett. I de fleste tilfellene vil det være en forskningsassistent som gjennomfører oppgavene sammen med barnet i barnehagen på et av prosjektenes nettbrett. I noen tilfeller kan det være aktuelt å teste barnet hjemme med besøk av forskningsassistent.

Språkoppgavene består av bilder, og en stemme vil be barnet peke ut bilder eller fortelle hva det ser på bildene. Hvis stemmen for eksempel stiller spørsmålet "Hvor er hunden?", så skal barnet velge ett av fire bilder som det synes ligner på en hund. Andre ganger får barnet bare se ett bilde av gangen, og da ber stemmen barnet om å si hva det ser på bildet, som kan være et bilde av en ting, et dyr eller en handling. Nettbrettet tar automatisk opp barnets stemme i den delen der barnet skal si hva det ser på bildene slik at vi skal kunne registrere dataene senere. I tillegg tar vi lydopptak på diktafon eller med appen Nettskjema. Det tar omtrent 15 minutter å gjennomføre språkoppgavene.

Barn som lærer både polsk og norsk, skal gjennomføre språkoppgavene to ganger på to ulike tidspunkt, en gang for hvert språk.

I generaliseringsoppgavene møter barna to dukker som lærer dem om noen iboende egenskaper hos levende vesener. Deretter blir barna bedt om å generalisere disse egenskapene. For eksempel: "Haren

har lymfocytter inni seg. Hva annet har lymfocytter inni seg?"). Barna svarer ved å berøre bilder av objekter som vises på nettbrettet. Oppgavene tar ca. 15 minutter å gjennomføre.

I tillegg til disse to delene blir barnets barnehagelærer bedt om å gi en oversikt over barnehage tilbudet med tanke på barnas naturopplevelser.

Hvorfor skal dere delta i studien?

Studiene våre vil hjelpe oss å beskrive typisk språkutvikling hos barn som bruker ett eller flere språk i sin hverdag, og forstå forholdet mellom språkutvikling og utvikling av verdenskunnskap hos barn med ulike erfaringer i og utenfor barnehagen. Dataene som blir samlet inn, vil danne et grunnlag for utviklingen av prosedyrer for språkkartlegging.

Studien vil ikke være mulig uten at foreldre og barn deltar. Vi håper det vil være en interessant opplevelse for deg å delta i forskningsprosjektet, og at din deltakelse vil gi deg en anledning til å reflektere over ditt barns utvikling. Du og/eller ditt barn vil også motta en premie som takk for innsatsen.

Hva skjer med informasjonen som samles inn i studien?

Dine personopplysninger vil kun bli brukt i tråd med beskrivelsen i dette brevet, og vi vil behandle dine personopplysninger konfidensielt og i tråd med databehandlingslovgivningen (the General Data Protection Regulation and Personal Data Act; GDPR). Vi vil erstatte ditt og/eller ditt barns navn med en kode og lagre kontaktinformasjonen separat fra de innsamlede dataene. Kontaktinformasjonen din vil bare bli brukt av oss dersom vi trenger å komme i kontakt med deg i løpet av studien, og den vil slettes når prosjektperioden er over, som etter planen er 31.12.2026.

Lydopptakene blir slettet så snart vi har registrert barnets svar. Vi bruker spørreskjematjenester levert av Qualtrics og Wordpress. Personopplysninger blir lagret på en forskningsserver med brannmur mellom ulike prosjekter, og det brukes to-trinnsverifisering for tilgang til dataene (TSD i Norge og OVH.pl i Polen). Resultatene vi kun bli presentert samlet, og det vil ikke være mulig å identifisere individuelle barn i publikasjoner fra studien.

Innen utgangen av 2026 kommer de anonymiserte dataene til å bli publisert i et arkiv, for eksempel Wordbank (<http://wordbank.stanford.edu>) eller Open Science Framework (<http://osf.io>), slik at de kan brukes til lignende forskningsprosjekter.

Kan dere trekke dere fra studien?

Det er frivillig å delta, for både foreldre og barn. Hvis dere ikke vil delta, kan dere trekke dere fra studien når som helst ved å sende en e-post til en av kontaktpersonene nedenfor. Det gir ingen ulemper for dere eller barnet om dere trekker dere. Dere trenger ikke oppgi noen grunn. Hvis dere bestemmer dere for å trekke dere, vil vi slette all personinformasjon vi har om dere og barnet deres. Selv om dere samtykker til å delta på vegne av barnet, har barnet når som helst rett til å si nei på egne vegne.

Hvor kan dere se resultatene fra studien?

Resultatene fra studien vil bli formidlet gjennom konferansepresentasjoner og vitenskapelige artikler. Vi vil dele all informasjon om disse presentasjonene og artiklene på nettsida vår: www.polkanorski.eu og gjennom kontoene våre i sosiale medier: facebook.com/multiladauw, instagram.com/multilada_uw.

Hva gir oss rett til å behandle dine personopplysninger?

Vi behandler dine personopplysninger basert på ditt samtykke.

Basert på en avtale med OsloMet, har Personverntjenester (tidligere NSD – Norsk senter for forskningsdata AS) vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i henhold til databehandlingslovgivningen. I Polen har den etiske komiteen ved Psykologisk fakultet ved Universitetet i Warszawa vurdert og godkjent den planlagte forskningen i PolkaNorski-prosjektet, inkludert behandlingen av personopplysninger.

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med: Personverntjenester på e-post (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Hvor kan jeg få mer informasjon om studien?

Mer informasjon om prosjektet finner du på vår hjemmeside www.polkanorski.eu.

Hvis du har spørsmål om prosjektet, eller vil benytte deg av dine rettigheter, kontakt:

Ewa Komorowska, PhD, prosjektkoordinator, ewa.komorowska@psych.uw.edu.pl
Magdalena Łuniewska, PhD, forsker med ansvar for studien, magdalena.luniewska@psych.uw.edu.pl
Andrzej Tarłowski, PhD, forsker med ansvar for studien, andrzej.tarlowski@psych.uw.edu.pl
Professor Ewa Haman, prosjektleder ved UW, ewa.haman@psych.uw.edu.pl
Professor Nina Gram Garmann, prosjektleder ved OsloMet, nigrag@oslomet.no

Spørsmål om behandlingen av persondata kan stilles til:

Ingrid Jacobsen, personvernombud ved OsloMet: ingrid.jacobsen@oslomet.no.
Roger Markgraf-Bye, personvernombud ved Universitetet i Oslo: Roger Markgraf-Bye@admin.uio.no
Dominik Ferenc, personvernombud ved Universitetet i Warszawa: iod@adm.uw.edu.pl